

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
УМАНСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ САДІВНИЦТВА**

Кафедра екології та безпеки життєдіяльності

“ЗАТВЕРДЖУЮ”

Проректор з науково-педагогічної
роботи

_____ М. І. Мальований
“ _____ ” _____ 2019 року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

«Цивільний захист»

(назва навчальної дисципліни)

Освітній ступінь: магістр

(назва освітнього ступеня)

Спеціальність: 202 «Захист рослин»

(шифр і назва напрямку підготовки)

Факультет: плодоовочівництва, екології та захисту рослин

(назва факультету, на якому вивчається дисципліна)

Умань – 2019 рік

Робоча програма навчальної дисципліни “Цивільний захист” для здобувачів вищої освіти спеціальності 202 «Захист рослин»– Умань, Уманський НУС. – 11 с.

Розробник: Балабак А. В. доцент, канд. с.-г. наук

_____ Балабак А. В.

Робоча програма затверджена на засіданні кафедри екології та безпеки життєдіяльності

Протокол від “ _____ ” _____ 2019 року № _____

Завідувач кафедри _____
_____ (підпис)
_____ ” _____ 2019 року

(Сонько С. П.)
(прізвище та ініціали)

Схвалено науково-методичною комісією факультету
плодоовочівництва, екології та захисту рослин

Протокол від “ _____ ” _____ 2019 року № _____.

“ _____ ” _____ 2019 року

Голова _____ (Тернавський А. Г.)
(підпис) (прізвище та ініціали)

« _____ » _____ 2019 року

**1. Опис навчальної дисципліни
«Цивільний захист»**

Найменування показників	Галузь знань, напрям підготовки, освітньо-кваліфікаційний рівень	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів – 3	Галузь знань 20 «Аграрні науки та продовольство»	Нормативна	
Модулів – 1	Спеціальність 202 «Захист рослин»	Рік підготовки:	
Змістових модулів – 3		1-й	
Загальна кількість годин – 90		Семестр	
		1-й	
		Лекції	
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 2 самостійної роботи студента – 4	Освітній ступінь магістр	16 год.	
		Практичні	
		14 год.	
		Самостійна робота	
		60 год.	
		Вид контролю: залік	

Примітка.

Співвідношення кількості годин аудиторних занять до самостійної становить (%):

- для денної форми навчання – 33,3:66,7.

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Мета (інтегральна компетентність) - Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми у професійній діяльності предметної області інтегрованого захисту рослин у процесі навчання із застосуванням сучасних теорій та методів дослідження природних та антропогенних об'єктів та процесів із використанням комплексу міждисциплінарних даних та за умовами недостатності інформації.

Завдання – засвоєння студентами новітніх теорій, методів і технологій з прогнозування НС (надзвичайних ситуацій), побудови моделей їхнього розвитку, визначення рівня ризику та обґрунтування комплексу заходів, спрямованих на відвернення НС, захисту персоналу, населення, матеріальних та культурних цінностей в умовах НС, локалізації та ліквідації їхніх наслідків.

Загальні компетентності:

- здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу на основі логічних аргументів та перевірених фактів.
- уміння застосовувати знання на практиці
- уміння виявляти, ставити та вирішувати проблеми.
- здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.

Спеціальні (фахові) компетентності:

- здатність комплексно використовувати знання і практичні навички з фахових дисциплін, новітні наукові розробки та передовий досвід у захисті рослин, урахуваючи а також на основі відповідних змін у технологіях виробництва та природному середовищі.

- здатність розробляти методи та застосовувати досвід вітчизняних і зарубіжних вчених по вирішенню проблем оптимізації технологій в інтегрованих системах с.-г. рослин від шкідливих організмів.

- здатність визначати ефективність застосування різноманітних сучасних методів, інновацій у захисті рослин та засобів захисту від шкідливих організмів.

- здатність розробляти поточні та стратегічні плани по інтегрованому захисту с.-г. культур із обґрунтуванням їх економічної і екологічної доцільності.

- здатність розуміти та використовувати сучасні інформаційні системи, комп'ютерні технології, математичне моделювання при розробці прогнозів розвитку шкідливих організмів, розрахунків складання інтегрованого захисту рослин.

- здатність виконувати експерименти, а також описувати, аналізувати та критично оцінювати результати досліджень.

Програмні результати навчання:

- інтегрувати гуманітарні, природничо-наукові та професійні знання для вирішення теоретичних та/або практичних задач і проблем у захисті рослин

- уміти оцінювати фітосанітарний стан агроценозів, сучасний асортимент фітофармакологічних засобів з метою моделювання розвитку шкідливих організмів та розробки інтегрованих систем захисту від них, використовуючи вітчизняні та зарубіжні наукові досягнення і передовий досвід.

- розробляти, вдосконалювати та реалізовувати проекти екологічно-безпечних технологій, методів і прийомів у захисті рослин із урахуванням фітосанітарної ситуації ґрунтово-кліматичних умов та економічної ефективності із забезпеченням безпеки життєдіяльності людей та їхній захист від можливих наслідків аварій, катастроф і стихійних лих.

- визначати напрями модернізації технологічних і виробничих процесів та впроваджувати новітні інформаційні технології.

- ініціювати та здійснювати організаційні та технічні заходи щодо забезпечення належних умов праці, дотримання техніки безпеки, профілактики виробничого травматизму і професійних захворювань, організувати та контролювати дотримання норм екологічної безпеки та охорони праці.

- уміти самостійно планувати, організувати та керувати дослідницькою, інноваційною та інвестиційною діяльністю, виробничими процесами з урахуванням технічних, технологічних та економічних факторів.

- обирати, розробляти, модифікувати, адаптувати і використовувати сучасні оптимальні методи досліджень і обробки результатів й інтерпретації інформації під час наукових досліджень та/або інноваційної діяльності.

- уміти надавати професійні знання, власні обґрунтування та висновки до фахівців і широкого загалу.

3. Програма навчальної дисципліни

Модуль 1. Організація цивільного захисту. Небезпечні та вражаючі фактори надзвичайних ситуацій

Змістовий модуль 1. Причини виникнення та класифікація НС.

Тема 1. Цивільний захист населення у НС та його законодавче забезпечення.

Змістовий модуль 2. Причини виникнення та класифікація НС.

Тема 2. Природні НС в Україні та дії населення під час їх виникнення.

Тема 3. НС техногенного характеру. Радіаційні небезпеки.

Тема 4. Хімічні небезпеки.

Тема 5. Транспортні небезпеки. Пожежо- та вибухонебезпечні об'єкти

Змістовий модуль 3. Захист населення і територій від НС

Тема 6. Засоби індивідуального захисту населення.

Тема 7. Планування заходів захисту в зонах радіоактивного, хімічного та біологічного зараження

4. Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин											
	денна форма						Заочна форма					
	усього	у тому числі					усього	у тому числі				
		л	п	лаб	інд	с.р.		л	п	лаб	інд	с.р.
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Модуль 1. Організація цивільного захисту. Небезпечні та вражаючі фактори надзвичайних ситуацій												
Змістовий модуль 1. Причини виникнення та класифікація НС.												
Тема 1. Цивільний захист населення у НС та його законодавче забезпечення.	14	2	2	–	–	10						
Разом за модулем 1	14	2	2			10						
Змістовий модуль 2. Причини виникнення та класифікація НС												
Тема 2. Природні НС в Україні та дії населення під час їх виникнення.	16	4	2	–	–	10						
Тема 3. НС техногенного характеру. Радіаційні небезпеки.	14	2	2	–	–	10						
Тема 4. Хімічні небезпеки.	14	2	2	–	–	10						
Тема 5. Транспортні небезпеки. Пожежо- та вибухонебезпечні об'єкти	14	2	2	–	–	10						
Разом за модулем 2	58	10	8			40						
Змістовий модуль 3. Захист населення і територій від НС												
Тема 6. Засоби індивідуального захисту населення.	14	2	2	–	–	10						
Тема 7.	4	2	2	–	–							

Планування заходів захисту в зонах радіоактивного, хімічного та біологічного зараження												
Разом за модулем 3	18	4	4			10						
Усього годин	90	16	14	–		60						

5. Теми семінарських занять

Непередбачено навчальним планом.

6. Теми практичних занять

№ п/п	Назва теми	Кількість годин
		денна форма
1	Нормативно-законодавча база ЦЗ в Україні	2
2	Оцінка радіаційної та хімічної обстановки у надзвичайних ситуаціях	2
3	Прилади радіаційної розвідки й дозиметричного контролю	2
4	Особливості ведення землеробства в умовах радіаційного забруднення земель	2
5	Оцінка та основні напрямки підвищення стійкості роботи у НС	2
6	Захисні споруди цивільного захисту	2
7	Модульна контрольна робота	2
	Разом	14

7. Теми лабораторних занять

Непередбачено навчальним планом.

8. Самостійна робота

№ п/п	Назва теми	Кількість годин
		денна форма
1	Захист працівників у НС	10
2	Негативний вплив та захист працівників від електромагнітного випромінювання різних частот	10
3	Осередок ядерного ураження. Вплив на людей і об'єкти	8
4	Прилади радіаційної і хімічної розвідки	10
5	Основи ЦЗ України	10
6	ЦЗ в сучасних умовах	10
7	Організація і проведення рятувальних невідкладних робіт у НС	2
	Разом	60

9. Індивідуальні завдання

Непередбачено навчальним планом.

10. Методи навчання

1. Пояснювально-ілюстративний (інформаційно-рецептивний метод) - викладач організує сприймання та усвідомлення студентами інформації, а студенти здійснюють сприймання (рецепцію), осмислення і запам'ятовування її.

2. Репродуктивний – викладач дає завдання, у процесі якого студенти здобувають вміння застосовувати знання за зразком.

3. Дослідницький – викладач ставить перед студентами проблему, а ті вирішують її самостійно, висуваючи ідеї, перевіряючи їх, підбираючи для цього джерела інформації, матеріали тощо.

4. Інформаційно рецептивний метод: передбачає передачу знань у готовому вигляді (слово-наочність), сприяє розвитку уваги студентів.

5. Проблемний метод: викладач показує зародження істини конкретної науки, демонструючи еталон проблемного мислення. Засвоюються засіб та логіка розв'язання проблем, розвивається логічне мислення, формується інтерес до навчальної роботи.

6. Евристичний метод: викладач організує та спрямовує думки студентів до самостійного розв'язання проблеми, сприяє переходу знань у переконання. Формує вміння самостійно здобувати знання, сприяє розвитку логічного мислення, виховує інтерес до науково-пошукової діяльності.

11. Методи контролю

Усне та письмове опитування, тестування.

12. Розподіл балів, які отримують студенти

Поточний (модульний) контроль						Сума	
Змістовий модуль 1	Змістовий модуль 2				Змістовий модуль 3		100
T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7	
10	20	10	10	10	10	30	

T1, T2 ... T7 - теми змістових модулів.

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90–100	A	відмінно	зараховано
82–89	B	добре	
74–81	C		
64–73	D	задовільно	
60–63	E		
35–59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
0–34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

13. Методичне забезпечення

1. Балабак А. В. Цивільний захист // Методичні рекомендації для вивчення дисципліни і завдання для контрольної роботи студентам за напрямом 6.090101 «Агрономія» — Умань: УНУС, 2016. — 12 с.
2. Навчальні посібники.
3. Підручники.

14. Рекомендована література

Базова

1. Васійчук В.О. Основи цивільного захисту: навч. посіб. / В.О. Васійчук, В.Є. Гончарук, С.І. Качан, С.М. Мохняк. – Львів: Вид-во Львівської політехніки, 2010. – 384 с.
2. Захист населення і територій від надзвичайних ситуацій. Т.1. Техногенна та природна небезпека./ За заг. ред. В.В. Могильченка. – К.: КІМ, 2007. – 636 с.
3. Методика оцінки збитків від наслідків надзвичайних ситуацій техногенного і природного характеру. Постанова Кабінету Міністрів України від 15.02.2002 № 175
4. Стеблюк М.І. Цивільна оборона та цивільний захист: Підручник. – К.: Знання, 2010. – 487 с.
5. Шоботов В.М. Цивільна оборона: Навчальний посібник: Вид. 2-ге, – К.: Центр початкової літератури, 2006.- 438 с.

Допоміжна

1. Культура безпеки на ядерних об'єктах України. / [Бегун В.В., Бегун С.В., Широков С.В. Казачков І.В., Литвинов В.В., Письменний Е.Н.] Учебн. пособие.–К.НТУУ КПІ,200., - 363с.
2. Національна доповідь про стан техногенної та природної безпеки в Україні
3. Міговіч Г.Г. Довідник з цивільної оборони, ЗАТ "Українська технологічна група". К.–1998. - 526с.
4. Депутат О.П. Цивільна оборона. Навчальний посібник / О.П Депутат., І.В. Коваленко., І.С. Мужик - Львів, "П.П. Васильович К.І.", 2005. - 338 с.
5. Методика оценки инженерной обстановки при гидродинамической аварии.- ГОЧС НГТУ

15. Інформаційні ресурси

1. <http://bookdn.com>
2. <http://sites.znu.edu.ua>.
3. http://www1.nntu.nnov.ru/RUS/otd_sl/gochs/posobiya/posob7/posob7glava1_2_1.htm
4. <http://www.mns.gov.ua/content/nasdopov2010.html>
5. <http://zakon1.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi>